

CzechImage

Úvodní plakát k projektu, na obrázku Komisař Rex a Krtěček/
zdroj: <http://kunsthochschule.wien/czechimage/>

Šarlota Shejbalová

Rok 2018 se nesl ve znamení stoletého výročí existence České republiky. Na oslavách se podílela i Česká centra realizací projektu CzechImage, jehož cílem bylo zjistit, jaký obraz Česko vyvolává v nás Čechách ale především pak v zahraničí.

Na tuto otázku mohla odpovídat široká veřejnost prostřednictvím online ankety. Interpretace vlastních odpovědí se zhostili studenti Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni a studenti Umělecké školy ve Vídni. Jejich úkolem bylo vytvořit plakát. Ke spolupráci na projektu byl taktéž přizván český umělec žijící ve Vídni, Jakub Vrba, který přispěl svými nástěnnými kresbami.

O přípravách samotného projektu a jeho průběhu jsem hovořila s Michaelem Černochem z Českého centra ve Vídni, který měl chod celé akce na starosti.

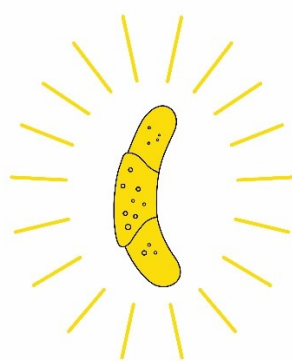
zdroj: <http://kunsthochschule.wien/vernissage-czech-image/>

Příprava projektu doprovázená mediální analýzou, veřejnou anketou či skupinovou diskusí, trvala zhruba půl roku. Součástí projektu byl taktéž rozhovor s ředitelem ČC a zajímavými osobnostmi např. manželi Tugendhatovými. Na výstavě, která se konala od 27.9. do 12.10.2018, bylo možné obdivovat 15 studentských plakátů, z nichž byla vybrána vítězná koláž *Czech Alphabet* od Bernharda Cocianciga na motiv známého jazykolamu „strč prst skrz krk“.

AaÁáBbCcČč
 DdStrčĎďEe
 prstÉěěFfGgH
 hChskrzchliíJ
 jKkLlMmkrkNn
 ŇňOoÓóPpQq
 RrŘřSsŠšTtŤťUu
 ÚúŮůVvWwXx
 YyÝýZzŽž

zdroj: <http://kunstschule.wien/cz-image-and-the-winner-is/>

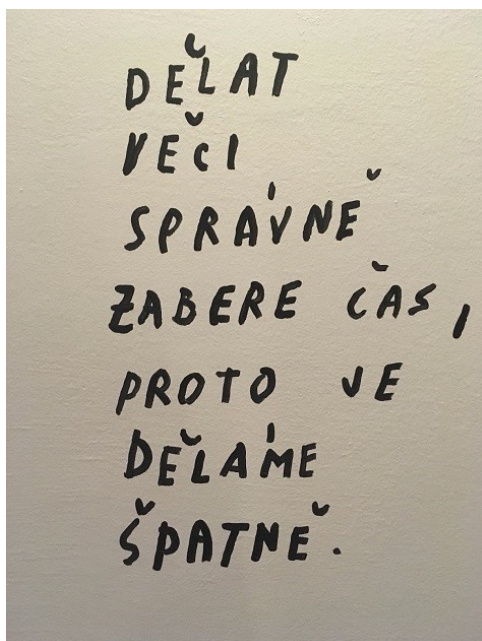
Nejčastějšími motivy plakátů byly variace na téma české vlajky, důležité historické události v letech 1918-2018 a samozřejmě české pivo. Na plakátech se objevily nejen známé české osobnosti se svými objevy a vynálezy (krevní skupiny Jana Jánského, slovo robot od Karla Čapka, Václav Havel, Ester Ledecká či Miloš Forman), ale i zapomenutí vynálezci jako Václav Kadeřávek a jeho samolet. Oslavovány byly české výrobky a firmy jako automobilka Škoda, Bařovy boty, české sklo či motorčky Čezeta. Studenti také nezapomněli vyzdvihnout zeměpisná „top“ jako nejvyšší horu Sněžku, nejdelší řeku Vltavu či Česko jako 6. nejbezpečnější zemi světa. Studenti zmínili taktéž krkolomnou českou abecedu a jazykolamy. Opomenuty nesměly zůstat ani typicky české koníčky – houbaření, chataření či oblíbený černý humor.

zdroj: <https://vltava.rozhlas.cz/jak-vytvorit-dobrou-image-ceskemu-narodu-co-pivo-rohliky-nebo-lipa-6928925>

Vernisáž byla úspěšná, neboť se zde sešlo mnoho Čechů a Rakušanů nejrůznějších věkových kategorií zapálených pro diskusi. Nad českou povahou se zamýšlel také Jakub Vrba, který byl k projektu přizván díky svému jedinečnému komiksovému stylu a osobitým názorům na současné politické dění. K výstavě přispěl čtyřmi nástěnnými kresbami a plakátem k celé akci.

Vybrané Vrbovy nástěnné malby

zdroj: <https://volksgruppen.orf.at/cesi/radiotelevize/stories/2939929/>

zdroj: <http://jakubvrba.tumblr.com/post/172635489071/a-poster-for-a-game-hall-and-a-bar-in-bohemia>

Jakuba Vrba jsem si pro svůj rozhovor vybrala díky jeho transkulturní biografii. Jakub se sice narodil v Karlových Varech v Česku, dlouhodobě ovšem žije v Rakousku a taktéž hovoří několika jazyky. Díky znalosti obou kulturních prostředí a možnosti jejich srovnání má na věc jiný názor, než Češi či Rakušané žijící ve své rodné zemi. Studenti se ve svých pracích snažili vypíchnout to nejlepší z Čech, avšak Jakub Vrba naopak podhaluje to, co se skrývá pod naleštěnou fasádou.

Zdroj: <https://www.kunst-dokumentation.com/journal/2017/4/25/jakub-vraba>

Podle čeho si vybíráte projekty a na kolika jste pracoval v roce 2018?

Začátkem roku 2018 jsem byl na otcovské „dovolené“ a pokud si dobře vzpomínám pracoval jsem např. na komiksu pro noviny festivalu Wienwoche, vlnajce pro Notgalerie v Aspernu ve Vídni, na pár skupinových výstavách (Stadtgalerie Villach, MMSU Rijeka, Freiraum21 v MQ ve Vídni, České centrum ve Vídni, WUK ve Vídni), připravuji s Heinzem Rieglerem práci ve veřejném prostoru v Salzburgu na venkově, což je větší projekt související se současnou neveselou politickou situací v Rakousku a s kolektivním zpracováváním minulosti.

Kde čerpáte inspiraci pro Vaši tvorbu? Cestujete hodně za prací, popř. kam jste nejdál podíval?

Inspiraci pro svoji tvorbu čerpám z bezprostředního okolí. Moc nehledám, co je zajímavé nebo inspirující. Beru, co stojí přede mnou.

Ve Vaší tvorbě se prolínají nejrůznější témata. Zabýváte se běžným životem, ale i rezonujícími politickými tématy (např. uprchlická krize) a nebojíte se ironie. Setkáváte se často s nepochopením či kritikou? Snažíte se pomocí své tvorby předat nějaké poselství?

Moje kresby často nedosáhnou na tzv. širokou veřejnost, tudíž se s nějakou obrovskou kritikou zatím neseťkávám.

Pocházíte z České republiky, konkrétně z Karlových Varů. Co Vás přimělo přestěhovat se zrovna do Vídně?

Moje manželka začala studovat na Akademii výtvarných umění ve Vídni a díky kontaktům z mých studií v Linci bylo možné se relativně snadno do Vídně přestěhovat.

Vaše kresby jsou doplněny popisky v různých jazycích. Kolik cizích jazyků vlastně umíte a jakou důležitost jim přikládáte?

Němčinu používám hodně a je pro mě nezbytná, angličtina je taky nepostradatelná, učím se portugalsky, doufám, že mi to trochu otevře dvířka k románským jazykům. Žádný jazyk, který používám, neumím perfektně.

Jaký máte vztah k němčině a jak dlouho se ji učíte?

Pozitivní vztah, s němčinou jsem vyrůstal. Děda se mnou mluvil česky a německy a pak jsem se učil německy ve škole od třetí třídy základní školy.

Znalost cizích jazyků nám umožňuje poznávat nové kultury. Jste zastáncem propojování kultur a transkulturality, či vyloženě globalizace?

Řekl bych, že pro mi dává smysl multikulturalismus v rámci dodržování platného právního řádu daného státu a Listiny základních lidských práv a svobod.

Naopak, jaké rozdíly vnímáte mezi českou a rakouskou mentalitou. Jste v tomto ohledu ovlivněn stereotypy?

Bojím se cokoliv odpovědět. Žiju stereotypy.

Jmenujte jednu věc, kterou v Rakousku nejvíce postrádáte z české kultury.

*Sebelítost a pivo by bylo. Sobectví a falešná představa o sebereflexivním smyslu pro humor přítomném plošně v celé společnosti taky, tak nevím.
Jo, asi chlebičky.*

K projektu CzechImage jste byl přizván díky Vašemu jedinečnému komiksovému stylu. Co Vás tak baví na komiksu a čím Vás zaujal celý projekt?

Leštění image České republiky v zahraničí mi přišlo jako megakomická zoufalost, pro kterou je potřeba se nadchnout a byl jsem velice rád za důvěru, která mi ze strany Českého centra ve

Vídni byla svěřená.

Spolupracoval jste nějakým způsobem se žáky Umělecké školy ve Vídni a žáky Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni?

Reagoval jsem pouze na jejich příspěvky do výstavy. Částečně volbu mých témat a prezentace ovlivnili jimi zpracované motivy a příběhy.

Výstava CzechImage má návštěvníkům přiblížit image České republiky ve světě. Jak podle Vás vnímají Česko Rakušané, např. Vaši přátelé?

Myslím, že moji v Čechách nežijící přátele Česko vůbec nezajímá. To říkám absolutně bez emocí a bez přehánění.

Projekt je spojen s významným stoletým výročí republiky. Jak se podle Vás image České republiky v uplynulých letech proměnila a vnímáte náš obraz v zahraničí jako pozitivní?

Obraz v zahraničí pro turisty/turistky nebo expaty s dobře placenou prací je asi celkem bez problému. Pod vypucovanou skořápkou to ale celkem hnije, to ale nevadí, protože život na tomhle světě je stejně vtíp bez jakékoliv pointy. Hlavně, že se aspoň někdo občas baví, žejo!?

Jak jste slavil výročí 100 let republiky?

Není co slavit.

Co jste si z vernisáže ve Vídni a z celého projektu odnesl?

Když člověk spolupracuje s institucí spadající pod Ministerstvo zahraničí, musí být připraven dělat kompromisy anebo předstírat, že je dělá a taky, že lidi, s kterými jsem v Českém centru ve Vídni pracoval, jsou moc fajn.

Text vznikla v rámci projektu *transkunst* v lednu 2019.